

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Mevr. Mr. Drs. I.K. van Engelshoven
Postbus 16375
2500 BJ 'S-GRAVENHAGE

Datum
30 juni 2020
Kenmerk
SEC/U202000529
Telefoon
070 373 8393
Bijlage(n)
-

Onderwerp

Opzeggen bestuurlijke afspraken laaggeletterdheid 2020-2024

Geachte mevrouw Van Engelshoven,

Op 9 september 2019 ondertekenden het kabinet en de VNG eensgezind de Bestuurlijke afspraken laaggeletterdheid 2020-2024. Onze gezamenlijke doelen waren meer verbinding met het sociaal domein, breder bereik van doelgroepen, adequate monitoring en een kwaliteitsimpuls, dit alles onder regie van de gemeenten. Wij zien ons thans helaas genoodzaakt om deze afspraken op te zeggen.

Bij deze een toelichting daarop.

Vorig jaar hebben wij in bestuurlijke overleggen onze zorgen gedeeld over dreigende extra bureaucratie (de uitwerking van de monitoring en de kwaliteitseisen) enerzijds en de zeer beperkt beschikbaar gestelde middelen anderzijds. Echter, gezien het belang van het onderwerp en de ambities die gemeenten met u delen, hebben wij met een positieve insteek ambtelijke gesprekken gevoerd. Elke keer blijkt echter de landelijke uitwerking moeizaam en in het geheel niet aan te sluiten bij onze praktijk. Wij vinden wat nu voorligt te bureaucratisch, te veel gericht op controle en te weinig op ondersteuning van gemeenten en taalaanbieders.

Door de lokale overheden zijn vanaf 2015 gelet op het in vier jaaretappes per 2018 geheel stopzetten van de zogeheten gedwongen winkelnering bij de ROC's andere typen (vrijwilligers)organisaties bij de educatie ingeschakeld. Deze zijn bedoeld om de drempel voor de activiteiten te verlagen en de laaggeletterden dichterbij huis te bedienen. Er zijn op dit moment vier zeer verschillende soorten aanbod: van formeel tot informeel. De van rijkswege beoogde landelijke systemen voor kwaliteit en monitoring gaan echter voorbij aan deze nieuwe realiteit van een

gedifferentieerd educatie-aanbod en worden voor veel instellingen te belastend. Wij vrezen dat vrijwilligers zullen afhaken door de regeldruk die aan hen wordt opgelegd.

Financieel gezien was er sprake van erg beperkt rijksgeld voor de vele extra doelen: € 5 miljoen in 2020 oplopend tot ruim € 7 miljoen in 2024. Maar daar kwam bij dat de reguliere educatie-uitkering van € 60 miljoen eind 2019 plotseling niet door u werd gecompenseerd met de loon- en prijsontwikkeling/lpo van de werkenden, zodat gemeenten een bedrag van € 1,8 miljoen misliepen. Dat was voor ons een koude douche. Voorts wilde u tijdens het bestuurlijk overleg op 19 december evenmin een index-garantie geven voor de periode vanaf 2020. Tot slot kwam na ons herhaald schriftelijk verzoek van 18 februari op 2 juni per brief wederom een negatief antwoord: u meldde helaas nooit te kunnen uitsluiten dat u in de toekomst opnieuw genoodzaakt zou zijn de lpo in te zetten ter dekking van tegenvallers op de eigen begroting.

Dit niet-indexeren geldt overigens ten aanzien van alle onderwijsuitkeringen voor kwetsbare burgers: niet alleen voor laaggeletterde volwassenen maar ook voor kleine kinderen met ontwikkelings-achterstanden en jongere voortijdige schoolverlaters. Alle drie aandachtspunten in het Interbestuurlijk Programma van de overheden, op basis waarvan hardnekkige maatschappelijke opgaven samen meerjarig worden aangepakt. Gevolg van de ontoereikende financiën is dat gemeenten niet genoeg goede begeleiders voor deze kwetsbare groepen kunnen krijgen en houden. Bij laaggeletterdheid geldt bovendien dat het extra rijksgeld voor de nieuwe gezamenlijke doelen aldus binnen enkele jaren is verdampt.

Concluderend vinden wij het thema laaggeletterdheid te belangrijk om op deze weg verder te gaan. Wij voelen een zware verantwoordelijkheid om onze inwoners goed te ondersteunen en daar hebben wij op onze beurt ondersteuning, vertrouwen en voldoende financiële middelen vanuit het Rijk voor nodig. Toenemende bureaucratie, controle en beknibbeling op de toch al beperkte middelen die u ter beschikking heeft gesteld helpen onze laaggeletterde inwoners niet verder. Daarom halen wij onze handtekening weg.

Met vriendelijke groet,

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

A handwritten signature in blue ink, consisting of a large, stylized initial 'L' followed by a long horizontal line.

mr L.K. Geluk
Algemeen directeur